

วิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยวของชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น

Inheritance Methods for the “Pouk Siaw” Tradition

in Ban Hua Khua Community, Pueai Noi, Pueai Noi, Khon Kaen

ไทรรัตน์ แงดสันเทียะ / Trairat Ngadsuntear

วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

E-mail: max_rpc4965@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยวของชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้ไปกำหนดเป็นแนวทางในการส่งเสริมการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยว ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ คือ ปราชญ์ชาวบ้านผู้มีองค์ความรู้ในเรื่องประเพณีผูกเสี่ยว จำนวน 20 ราย และนำข้อมูลที่ได้มาทำการจัดหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์โดยวิธีการพรรณนา ผลการศึกษาพบว่าประเพณีผูกเสี่ยวมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย มีการเขียนไว้ในประวัติศาสตร์ คำว่าเสี่ยว หมายถึง สหาย เพื่อนแท้ที่ตายแทนกันได้ คู่เสี่ยวจะมีความรักความผูกพันกันเหมือนเป็น พี่น้องท้องแม่เดียวกัน การปฏิบัติตัวระหว่างญาติพี่น้องของคู่เสี่ยวเปรียบเสมือนญาติกัน บรรพบุรุษจะใช้วิธีการบอกสอนต่อๆ มาซึ่งจะปฏิบัติเป็นแบบอย่างและมีการปฏิบัติที่เป็นธรรมเนียมต่อกันของคู่เสี่ยว มีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างคู่เสี่ยวอยู่ตลอด การจัดงานมีการตั้งคณะทำงานเพื่อจัดงานประเพณีผูกเสี่ยวประจำปีโดยดึงคนในชุมชนให้ เข้ามาร่วมในงานประเพณีผูกเสี่ยว ต้องทำให้ประเพณีผูกเสี่ยวมีความศักดิ์สิทธิ์มากขึ้น คนในชุมชนมีความรักใคร่กัน สามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกัน ช่วยกันพัฒนาชุมชน โดยมีสถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างให้มีจิตสำนึก คนที่เป็นเสี่ยวกันต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีและเข้าใจความหมายของคำว่าเสี่ยวคือเพื่อนตายตามที่ผู้เฒ่าผู้แก่ พ่อแม่ คอยบอกสอนและทำให้ดูเป็นตัวอย่าง แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการมีเสี่ยว หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต้องเข้ามาสนับสนุนในการสร้างพิพิธภัณฑ์ โดยมีการจัดทำเป็นเครือข่ายที่ชัดเจนและทุกคนในชุมชนให้การสนับสนุน เพื่อให้มีการผูกเสี่ยว

คำสำคัญ: วิธีการสืบสาน, ประเพณีผูกเสี่ยว, ชุมชนบ้านหัวขัว

Abstract

The research's objective is to study the inheritance methods for the “Pouk Siaw” (Friendship-bonding) tradition in Ban Hua Khua Community, Pueai Noi Sub-District, Pueai Noi District, Khon Kaen Province in order to elaborate the findings into appointing the guideline for the sustainability of the inheritance methods for the Pouk Siaw tradition. Qualified as the qualitative type, the researcher conducted an in-depth interview from 20 key informants comprising the local scholars with knowledge in Pouk Siaw tradition. The data were later classified for analyzing using the expressive methods. It is found that the Pouk Siaw tradition can be dated back since the Sukhothai Period as indicated in the history. The word 'Siaw' means comrade or true friend that can die for each other. The Siaw pair will develop bond and love as if they were siblings while the behavior between their relatives are exactly like that of their own blood relatives. The ancestors usually teach the younger generation how to behave and act as role model as well as conducting the traditional standard

for the Siaw pair. Joint activities between the Siaws are often carried out. Also, the working committee would organize the annual Pouk Siaw tradition and invite the local residents to join. The tradition itself needs to be emphasized on its sacredness. For the local residents, they love each other and are united together in working and developing their community. In this regard, the family institute is the first start in planting the villagers' consciousness. Those who are Siaw are required to act as role model and truly understand the meaning of Siaw as friends in need as told and demonstrated by their ancestors and parents. These have shown the benefit of having Siaw. In addition, the units from both the public and private sectors can join by supporting the establishment of the museum. They can also set up a clear network. The villagers meanwhile can contribute by expressing their support in continuing the Pouk Siaw tradition.

Keywords: Inheritance Methods, Pouk Siaw Tradition, Ban Hua Khua Community

บทนำ

ประเพณีผูกเสี่ยวเป็นประเพณีที่เก่าแก่ และได้มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ดังปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย ในพงศาวดารล้านนาไทยมีข้อความสำคัญปรากฏว่า พ่อขุนรามคำแหง พ่อขุนมั่งราย พ่อขุนงำเมือง ได้จัดพิธีกรรมปฏิญาณเป็นสหายหรือเสี่ยวกัน โดยการกรัดเลือดลงในจอกสุราแล้วคลุกเคล้า ทั้ง 3 พระองค์ ทรงดื่มเลือดของกันและกันพร้อมกับกราบไหว้เทพอารักษ์ให้เป็นสักขีพยานว่าจะรักสมัคสมานน้ำใจกัน ไม่ทำร้ายเบียดเบียนกัน (จารุบุตร เรื่องสุวรรณ, 2527: 100)

ประเพณีผูกเสี่ยว เป็นประเพณีดั้งเดิมของคนกลุ่มวัฒนธรรมอีสานมาแต่อดีต เป็นประเพณีที่อยู่คู่กับสังคมของ ชาวอีสาน คำว่า เสี่ยว เป็นคำที่มีความหมายไปในทางที่ติงามอีกด้วย หมายถึง มิตรแท้ เพื่อนแท้ หรือเพื่อนตาย ซึ่งมีความซื่อสัตย์ ความจริงใจต่อกัน มีความผูกพันทางด้านจิตใจกันอย่างจริงใจ และเต็มใจ และไม่มีอำนาจใดๆ จะมาพรากให้จากกันได้แม้แต่ความตาย ทั้งนี้ความผูกพันของเสี่ยวนี้ไม่มีเฉพาะกับเสี่ยวเท่านั้น หากมีความหมายผูกพันเชื่อมโยงไปถึงครอบครัว ญาติ พี่น้อง และหมู่บ้านของเสี่ยวด้วย การผูกเสี่ยวเป็นประเพณีที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการเพื่อนตายไว้คอยช่วยเหลือเมื่อคราวตกยากและเมื่อมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นและเพื่อให้ความเป็นเพื่อนตายผูกพันกันตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ถึงรุ่นลูกหลาน (วิจิตร ขอนยาง, 2531: 137-453)

ประเพณีการผูกเสี่ยว คือ การนำบุคคลสองคนมาผูกพันเป็นมิตรกัน ในการเลือกคู่เสี่ยวนั้นปกติแล้วมักจะเลือก เพศเดียวกัน คู่เสี่ยวต้องมีลักษณะ ทำทาง รูปร่าง หน้าตา อายุ อารมณ์ จิตใจ บุคลิกภาพ ทศนคติที่คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันอีกด้วย มีปฏิบัติมาแต่เดิมนั้น คือ เมื่อลูกหลานมีลักษณะคล้ายคลึง และเหมือนกัน มีความรักใคร่สนิทสนมกันจริงๆ แล้ว ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายก็จะจัดพิธีผูกเสี่ยวให้ โดยใช้เส้นฝ้ายผูกข้อมือของคู่เสี่ยวแต่ละคน พร้อมทั้งให้อาพาและอวยพรให้ทั้งคู่เป็นเพื่อนตายต่อกัน บางครั้งก็มีการเติมน้ำสาบานระหว่างคู่เสี่ยวด้วย และเมื่อสาบานเป็นคู่เสี่ยวกันแล้วก็จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม ซึ่งจะมีผลก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ความร่มเย็น เกิดความรักใคร่ สมัคสมานสามัคคี ในครอบครัว ในชุมชน และในกลุ่มสังคมเป็นอย่างมาก (จารุบุตร เรื่องสุวรรณ, 2523: 2-3)

ในชุมชนบ้านห้วยขั้ว อำเภอบึงน้อย จังหวัดขอนแก่น มีการอนุรักษ์ประเพณีผูกเสี่ยวมาอย่างยาวนาน มีการจัดงานประเพณีผูกเสี่ยวในอำเภอบึงน้อย จังหวัดขอนแก่นขึ้นทุกๆ ปี พิธีผูกเสี่ยวถูกจัดขึ้นในงาน "ศิวะราตรี ปุชนิยาลัย ปราสาทบึงน้อย" ซึ่งจะตรงกับวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำของทุกปี โดยสำนักงานวัฒนธรรมอำเภอบึงน้อย เป็นคณะกรรมการในการจัดหาคู่เสี่ยวร่วมกับโรงเรียนชุมชนบ้านห้วยขั้ว ซึ่งเป็นงานใหญ่ประจำอำเภอ โดยคณะกรรมการในการจัดงานจะประกอบด้วยผู้นำชุมชนจากหลายๆ ชุมชน มีการประกอบพิธีกรรมโดยปราชญ์ชุมชน ซึ่งเป็นผู้เฒ่า ผู้แก่ที่เชี่ยวชาญในการประกอบพิธีทางด้านพราหมณ์ นายศรีสุขวัณ ให้เป็นไปตามประเพณีที่ได้สืบทอดกันมา (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม, 2554)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงวิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยว โดยมุ่งเน้นศึกษาถึงวิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยวของชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ด้านการค้นคว้าวิจัย ด้านการอนุรักษ์ ด้านการฟื้นฟู ด้านการพัฒนาและปรับปรุงวัฒนธรรมและประเพณี ด้านการถ่ายทอด และด้านการส่งเสริมกิจกรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยว ของชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องวิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยวของชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาถึงวิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยวของชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ด้านการค้นคว้าวิจัย ด้านการอนุรักษ์ ด้านการฟื้นฟู ด้านการพัฒนาและปรับปรุงวัฒนธรรมและประเพณี ด้านการถ่ายทอด และด้านการส่งเสริมกิจกรรมโดยผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

การทบทวนวรรณกรรม

การที่วัฒนธรรมไทยยังคงเป็นที่ยอมรับของคนไทยและชาวต่างชาติ เป็นเพราะว่า วัฒนธรรมไทย ได้ผ่านการ หล่อหลอมและการสร้างสรรค์จากคนรุ่นแล้วรุ่นเล่า และได้กลายเป็นวัฒนธรรมประจำชาติในที่สุด ที่กล่าวนี้อยู่เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมไทย สามารถปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ในบางครั้งจะดูเหมือน ล้าหลังและไม่ทันสมัยเป็นของคนโบราณ แต่ยังคงเป็นวัฒนธรรมที่คนรุ่นใหม่ไม่อาจจะปฏิเสธได้ว่า วัฒนธรรมของคนรุ่นเก่าแสดงถึงความเจริญทั้งทางด้านจิตใจและความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เป็นวัฒนธรรมร่วมสมัย เพราะในระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ ผู้สืบทอดวัฒนธรรมนั้น ได้เกิดการสร้างสรรค์ระหว่างวัฒนธรรมสมัยใหม่เข้าด้วยกัน (สุพล โต๊ะสีดา, 2555) ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายคำว่า สืบสาน มาจากคำว่า สืบ + สาร คำว่า "สืบ" มีความหมายว่า ต่อเนื่องเป็นลำดับ ก้าวไปข้างหน้า เสาะแสวงหาส่วนคำว่า "สาน" หมายถึง ทำเป็นรูปร่างโดยรวมแล้ว การสืบสานประเพณีวัฒนธรรมตามนัยนี้ จึงหมายถึง การทำให้ประเพณีวัฒนธรรม ดำรงอยู่ หรือก้าวไปข้างหน้า อย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

แนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางวัฒนธรรมของไทย ซึ่งมีส่วนคล้ายและสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง การสืบสานประเพณีของไทยได้ มีหลายแนวทางเช่น (กรมศิลปากร, 2546 อ้างอิงใน ณัฐวัตร ธีรตันพร, 2557)

1. การค้นคว้าวิจัย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมและประเพณีในด้านต่างๆ ของท้องถิ่นโดยมุ่งศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญ และวิธีการสืบสาน ตั้งแต่อดีตจนถึงสภาพการณ์ในปัจจุบัน
2. การอนุรักษ์โดยการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมสร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นที่ ในการร่วมอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตนเองรวมถึงการสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนขึ้น
3. การฟื้นฟูโดยการคัดเลือกวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ที่มีความสำคัญหรือมีส่วนเกี่ยวข้องและเคยยึดถือปฏิบัติกันมาภายในชุมชน มาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นอีกครั้งโดยการทำค่านิยมที่ดีให้กับชุมชน
4. การพัฒนาและปรับปรุงวัฒนธรรมและประเพณี ให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยและสภาพการณ์ในปัจจุบันและปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชนด้วย

5. การถ่ายทอดโดยการนำวัฒนธรรมและประเพณีไปถ่ายทอดให้แก่คนในสังคมได้รับรู้มีจิตสำนึก เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของวัฒนธรรมและประเพณีนั้นๆ รวมทั้งสามารถปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีนั้นได้อย่างเหมาะสมโดยผ่านช่องทางและกิจกรรมต่างๆ

6. การส่งเสริมกิจกรรมโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ของชุมชนโดยควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาความสำคัญของการผูกมิตรในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นภาคใต้ ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคอีสาน พบว่าการผูกมิตรเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษแต่การเรียกอาจจะแตกต่างกันไปตามสำนวนภาษาของแต่ละท้องถิ่น ในภาคอีสานตอนใต้ เช่น จังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ถ้าเป็นเพศชาย เรียกว่า เกลือ ส่วนเพศหญิง เรียกว่า มิเรยะ (จารุบุตร เรื่องสุวรรณ, 2523: 2-3) ส่วนภาคอีสานตอนเหนือ เช่น จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี อุบลราชธานี มหาสารคาม สกลนคร นครพนม หนองคาย เป็นต้น เรียกเพื่อนสนิท มิตรแท้ว่า “เสี่ยว” ซึ่งผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายจะกระทำพิธีผูกข้อมือให้ เพื่อให้อีกกันอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น (วิไลวัจส์ กฤษณะภักดี, 2523: 49-55)

การผูกเสี่ยว หมายถึง การที่คนสองคน ชายกับชาย หญิงกับหญิง หรือในอดีต ชายกับหญิงก็เคยมี (ปัจจุบันไม่นิยม ทำแล้ว) ซึ่งรักใคร่สนิทสนมกัน รักนิยมนคล้ายกันเกิดปีเดียวกัน มีบุคลิกคล้ายกัน พ่อแม่เห็นว่าเด็กรักกันอย่างนั้น จึงนำมาผูกแขนต่อหน้าผู้ใหญ่ อบรมให้รักกันและกันแล้ว ทั้ง 2 คน ก็ได้ชื่อว่าเป็นเสี่ยวกันไปตลอดจนกว่าชีวิตจะหาไม่ ประเพณีผูกเสี่ยวจึงเป็นประเพณีแห่งความรัก ปลูกมิตรภาพระหว่างมวลมนุษย์ซึ่งเป็นประเพณีดีงามที่หาได้ยากในโลกปัจจุบัน (อุดม บัวศรี, 2553)

ในประเพณีผูกเสี่ยว เมื่อได้คู่เสี่ยวที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันแล้ว จะเป็นคู่เสี่ยวลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือทุกลักษณะของคู่เสี่ยวก็ตาม ขึ้นต่อไปคือการผูกเป็นเสี่ยวกัน การผูกเสี่ยวก็คือการมัดให้เข้ากันอย่างแน่นแฟ้นไม่ให้อึดจางห่างเหินกัน การผูกเสี่ยวจะทำเป็นพิธีใหญ่โตหรือเล็กก็ได้ พิธีผูกเสี่ยวโดยทั่วไปพบว่าได้กระทำกันหลายวิธีตามความนิยมของท้องถิ่นนั้นๆ ดังนี้ (เกศรี โสตาศรี, 2536)

ในชุมชนบ้านหัวขัว อำเภอเปือยน้อย มีการจัดงานผูกเสี่ยวมาอย่างยาวนานจัดต่อเนื่องกันทุกๆ ปี พิธีผูกเสี่ยวถูกจัดขึ้น ซึ่งจะตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี ซึ่งเป็นงานใหญ่ประจำอำเภอ โดยคณะกรรมการในการจัดงาน จะประกอบด้วยผู้นำชุมชนจากหลายๆ ชุมชน มีการประกอบพิธีกรรมโดยปราชญ์ชุมชน ซึ่งเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ที่เชี่ยวชาญในการประกอบพิธีทางด้านพราหมณ์ บายศรีสู่ขวัญ และการเตรียมงานต่างๆ ให้เป็นไปตามประเพณีที่ได้สืบทอดกันมา (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม, 2554)

ผลการวิจัย

ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้เลือก ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญอย่างเฉพาะเจาะจงเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 20 ราย ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน มีภูมิหลังดังต่อไปนี้ เป็นเพศชาย 9 คน เป็นหญิง 11 คน มีการศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุ 70 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน รองลงมา มีอายุต่ำกว่า 50 ปี จำนวน 5 คน และมีอายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี และ 61-70 ปี จำนวน 4 และ 3 คน ตามลำดับ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 11 คน รองลงมาคือ อาชีพ รับราชการ จำนวน 6 คน และมีอาชีพค้าขายและรับจ้างจำนวน 2 และ 1 คน ตามลำดับ และโดยมากมีการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 8 คน รองลงมามีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. จำนวน 6 คน มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน และ 1 คน ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 10,000 บาทขึ้นไป จำนวน 7 คน รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท และระหว่าง 3,000-5,000 บาท จำนวน 6 คน และมีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 1 คน และผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อยู่ในชุมชนมากกว่า 30 ปี ขึ้นไป จำนวน 18 คน และมีระยะเวลาที่อยู่ในชุมชนระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 2 คน

ด้านการศึกษาค้นคว้า ประเพณีผูกเสี่ยวมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย มีการเขียนไว้ในประวัติศาสตร์ในชุมชนบ้านหัวขัวมีมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ ปู่ย่าตายาย สมัยก่อนเป็นการจัดงานผูกเสี่ยวอย่างง่าย ๆ การจัดประเพณีผูกเสี่ยวเริ่มมีการจัดงานเมื่อปี พ.ศ.2523 มีการจัดเป็นประเพณีผูกเสี่ยวเป็นงานประจำปี ในวันเพ็ญเดือน 5 มีการจัดงานผูกเสี่ยวต่อเนื่องกันมามากกว่า 30 ปีแล้ว คนเป็นเสี่ยวกันจะต้องคอยช่วยเหลือกัน เอื้อเฟื้อแบ่งปันกัน มีสัจจะต่อกัน ซื่อสัตย์ต่อกัน ประเพณีผูกเสี่ยวคือ เป็นประเพณีที่เอาคนสองคนมาผูกกัน ให้มีความรักกัน ช่วยเหลือกัน คนที่จะมาเป็นเสี่ยวกัน ต้องมีอายุเท่าๆ กัน เกิดปีเดียวกัน ลักษณะท่าทางเหมือนกันนิสัยใจคอเหมือนกัน ถูกชะตากันเองก็มาบอกผู้ใหญ่ให้ผูกเสี่ยวกัน เสี่ยว คือ สหาย เพื่อนแท้ที่ตายแทนกันได้ ในการผูกเสี่ยวจะต้องมีสักขีพยาน มีพราหมณ์ผู้มีความรู้เป็นคนทำพิธีสู่ขวัญให้แก่คู่เสี่ยว คู่เสี่ยวมีความรักมีความผูกพันกัน มีแนวทางธรรมเนียมคู่เสี่ยวที่เป็นแนวทางปฏิบัติต่อกัน คู่เสี่ยวหน้าตาเหมือนกันหรือมีอะไรที่เหมือนกัน สามารถยุติความขัดแย้งได้ เกิดความรักใคร่สมัครสมานสามัคคีกันระหว่างบุคคลและชุมชน ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน คู่เสี่ยวจะรักกันเหมือนเป็นพี่น้องท้องแม่เดียวกัน ระหว่างครอบครัวของคู่เสี่ยวเสมือนเป็นเครือญาติกัน เกิดความสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจ ในอดีตเป็นการผูกเสี่ยวแบบง่ายไม่ได้มีพิธีกรรมมาก ปัจจุบันมีการ จัดงานเป็นพิธีผูกเสี่ยวในงานศิระราตรีบูชาญาติซึ่งเป็นงานประจำปี ช่วงปี พ.ศ.2523 หัวหน้ากิ่งอำเภอชื่อนายเลื่อน รัตนมงคลได้มาฟื้นฟูประเพณีผูกเสี่ยวขึ้น งานประเพณีผูกเสี่ยวจะขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี บรรพบุรุษ จะใช้วิธีการบอกสอนต่อๆ มาและปฏิบัติเป็นแบบอย่าง

ด้านการอนุรักษ์ มีการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายเสียงหมู่บ้าน ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางเทศบาล อบต. และทางจังหวัดขอนแก่น มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีผูกเสี่ยวประจำปี กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ได้ประชุมทำความเข้าใจให้กับลูกบ้าน ภายหลังจากการจัดงานประเพณีผูกเสี่ยว ได้มีการติดตามประเมินผล สถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้น ในการสร้างให้มีจิตสำนึก มีการปลูกฝังโดยการสอนในชั้นเรียน ชาวบ้านพากันเข้าร่วมในงานประจำปีทุกปี ทั้งชาวบ้านคณะครูและองค์กรท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดงานประเพณีผูกเสี่ยว ชาวบ้านมีความผูกพันกันท้องถิ่น มีการจัดงานประเพณีผูกเสี่ยวขึ้นทุกๆ ปี ชาวบ้านมาร่วมแรงร่วมใจกันในการจัดงาน คู่เสี่ยวจะพากันไปร่วมงานประเพณีผูกเสี่ยวทุกๆ ปี มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประเพณีผูกเสี่ยวในท้องถิ่นๆ ได้รับรู้ มีการปฏิบัติที่เป็นธรรมเนียมต่อกันของคู่เสี่ยว ท้องถิ่นมีปราสาทเป็ยน้อยเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในหมู่บ้าน เคยมีการคิดที่จะสร้างพิพิธภัณฑสถานทางอำเภอและโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัวจัดเก็บข้อมูลไว้ทั้งหมด มีการจัดบอร์ดในหมู่บ้านเพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประเพณีผูกเสี่ยว หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต้องเข้ามาสนับสนุนในการสร้างพิพิธภัณฑสถาน

ด้านการฟื้นฟู โรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัวได้จัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับประเพณีผูกเสี่ยว มีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างคู่เสี่ยวอยู่ตลอด คู่เสี่ยวช่วยเหลือเกื้อกูลกันในยามทุกข์หรือเดือดร้อน เมื่อคู่เสี่ยวเป็นเสี่ยวกันแล้วญาติของเสี่ยวแต่ละฝ่าย จะเสมือนเป็นพี่น้องกันด้วย มีผู้ใหญ่มาเป็นสักขีพยานในการผูกเสี่ยว เมื่อมีคู่เสี่ยวมากขึ้นก็จะปกครองได้ง่ายขึ้น ทางเศรษฐกิจมีการแลกเปลี่ยนสินค้ากันทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น การผูกเสี่ยวทำให้คนรักกัน คู่เสี่ยวจะต้องปฏิบัติตามธรรมเนียมคู่เสี่ยว การปฏิบัติต่อกันระหว่างญาติพี่น้องของคู่เสี่ยวเปรียบเสมือนญาติกัน มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประเพณีผูกเสี่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ทำให้เข้าใจความหมายของคำว่าเสี่ยวคือเพื่อนตาย ประเพณีผูกเสี่ยวเป็นประเพณีที่ศักดิ์สิทธิ์มีผู้ใหญ่เป็นสักขีพยาน ทุกครอบครัวในหมู่บ้านพากันมาร่วมงานผูกเสี่ยวประจำปี มีการตั้งธรรมเนียมคู่เสี่ยวขึ้นซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อกันระหว่างคู่เสี่ยว

ด้านการพัฒนาและปรับปรุงวัฒนธรรมและประเพณี ตอนแรกไม่ได้จัดพิธีอะไรมาก พอมาจัดเป็นงานทำให้เป็นทางการและเป็นขั้นเป็นตอนมากขึ้น ทำให้ประเพณีผูกเสี่ยว มีความศักดิ์สิทธิ์มากขึ้น กล่าวว่ประเพณีผูกเสี่ยวจะหายไป จึงจัดเป็นงานผูกเสี่ยวเป็นงานประจำปี เอาคนมาผูกเสี่ยวกันให้เกิดความสงบสุขในบ้านเมือง คอยช่วยเหลือกัน มีการจัดงานประชาสัมพันธ์ ให้คนอื่น ๆ ได้รู้จักประเพณีผูกเสี่ยวมากขึ้น คนที่เป็นคู่เสี่ยวกันจะคอยช่วยเหลือกัน ทำไร่นา ทำนา ไม่ต้องจ้างแรงงาน คู่เสี่ยวจะเป็นตัวเชื่อมโยงให้ญาติ ทั้ง 2 ฝ่ายรักกันและผูกพันกัน คู่เสี่ยวจะคอยช่วยเหลือกันด้านเศรษฐกิจ เวลาเมื่อไรก็จะเอาไปฝากกัน ไม่ต้องซื้อ ต้องหา ทำให้คนในชุมชนมีความรักใคร่กัน สามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกัน ช่วยกันพัฒนาชุมชน ได้มีการรวบรวมคำสอน ออกมาเป็นธรรมเนียมคู่เสี่ยว

ด้านการถ่ายทอด มีการเผยแพร่ทางทีวี ทำให้คนในชุมชนให้ความสำคัญและอยากมีส่วนร่วมมากขึ้น ปลุกจิตสำนึกให้แก่เยาวชน ให้เยาวชนมาผูกเสี่ยวกัน จัดงานผูกเสี่ยวเป็นงานประจำปี ดึงให้คนมาร่วมงานเป็นส่วนหนึ่งของงาน ผู้เฒ่าผู้แก่ พ่อแม่ คอยบอกสอนและทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ที่โรงเรียนก็มีการสอนให้แก่เด็กนักเรียน และพาทำกิจกรรม ทำแผ่นพับและแจกจ่ายไปยังสถานที่ราชการต่างๆ ผู้หลักผู้ใหญ่ บอก สอน และทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ไปอธิบายทำความเข้าใจ ดึงคนในชุมชนให้เข้ามาร่วมในงานประเพณีผูกเสี่ยว มีคู่เสี่ยวตัวอย่างในโรงเรียนมีการสอน และพาทำกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีผูกเสี่ยว ผู้เฒ่าผู้แก่บอกสอนถึงความดีงามของประเพณีผูกเสี่ยว นำเอาเยาวชนมาผูกเป็นเสี่ยวกันให้เข้าใจการมีเสี่ยว พยายามให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ให้คนที่สนใจมาร่วมในงานผูกเสี่ยว มีคู่เสี่ยวตัวอย่างที่ปฏิบัติตามธรรมเนียมคู่เสี่ยว แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการมีเสี่ยว ผู้เฒ่าผู้แก่บอกสอนให้ทำตามประเพณีที่สืบต่อกันมา มีการปรับในการประกอบพิธีเพื่อให้เกิดความสะดวกในการดำเนินงาน ยังคงหาคู่เสี่ยวที่จะมาผูกกันให้เป็นไปตามประเพณีดั้งเดิม มีการประกอบพิธีเพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ มีการสั่งสอนให้ปฏิบัติตามธรรมเนียม คู่เสี่ยว คนที่เป็นเสี่ยวกันต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี

ด้านการส่งเสริมกิจกรรม ต้องมีการจัดทำเป็นเครือข่ายที่ชัดเจน ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดงาน จัดตั้งขึ้นมาเฉพาะช่วงเทศกาลผูกเสี่ยวเท่านั้น ต้องมีหน่วยงานที่รับเรื่องผูกเสี่ยวโดยตรง คณะกรรมการจัดงานผูกเสี่ยวจะเป็น คณะครูโรงเรียนชุมชน บ้านห้วยข้าว มีการประชาสัมพันธ์การจัดงานเพื่อหาคนที่อยากผูกเสี่ยว แจ้ง ประกาศให้ชาวบ้าน รับทราบ และมาร่วม จัดงาน หน่วยงานราชการต่างๆของอำเภอเปือยน้อย และจังหวัดขอนแก่นให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณ ทุกคนในชุมชนให้การสนับสนุน เพื่อให้มีการผูกเสี่ยว ให้คนรุ่นใหม่ๆ ได้มาลองผูกเสี่ยว

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยวของชุมชนบ้านห้วยข้าว ตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยว ของชุมชนบ้านห้วยข้าวโดยมุ่งเน้นศึกษาถึงวิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยวในด้านการศึกษาค้นคว้า ด้านการอนุรักษ์ ด้านการฟื้นฟู ด้านการพัฒนาและปรับปรุงวัฒนธรรมและประเพณี ด้านการถ่ายทอด ด้านการส่งเสริมกิจกรรม ผลการศึกษามีข้อค้นพบที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

โดยผลการศึกษาพบว่า ประเพณีผูกเสี่ยวมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย มีการเขียนไว้ในประวัติศาสตร์ คำว่าเสี่ยว หมายถึง สหาย เพื่อนแท้ที่ตายแทนกันได้ คู่เสี่ยวจะมีความรักความผูกพันกันเหมือนเป็นพี่น้องท้องแม่เดียวกัน การปฏิบัติตัวระหว่างญาติพี่น้องของคู่เสี่ยวเปรียบเสมือนญาติกัน บรรพบุรุษจะใช้วิธีการบอกสอนต่อๆมาซึ่งจะปฏิบัติเป็นแบบอย่าง และมีการปฏิบัติที่เป็นธรรมเนียมต่อกันของคู่เสี่ยว มีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างคู่เสี่ยวอยู่ตลอด การจัดงานมีการตั้งคณะทำงานเพื่อจัดงานประเพณีผูกเสี่ยวประจำปีโดยดึงคนในชุมชนให้เข้ามาร่วมในงานประเพณีผูกเสี่ยว ต้องทำให้ประเพณีผูกเสี่ยวมีความศักดิ์สิทธิ์มากขึ้น คนในชุมชนมีความรักใคร่กัน สามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกัน ช่วยกันพัฒนาชุมชน โดยมีสถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างให้มีจิตสำนึก คนที่เป็นเสี่ยวกันต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี และเข้าใจความหมายของคำว่าเสี่ยวคือเพื่อนตายตามที่ผู้เฒ่าผู้แก่ พ่อแม่ คอยบอกสอนและทำให้ดูเป็นตัวอย่าง แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการมีเสี่ยว หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต้องเข้ามาสนับสนุนในการสร้างพิพิธภัณฑ์ โดยมีการจัดทำเป็นเครือข่ายที่ชัดเจนและทุกคนในชุมชนให้การสนับสนุน เพื่อให้มีการผูกเสี่ยวซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทางวัฒนธรรมของไทย ซึ่งมีส่วนคล้ายและสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการ สืบสานประเพณีของไทยได้ มีหลายแนวทางเช่น (กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, 2546 อ้างอิงใน ณัฐวัตร ตีรตันพร, 2557) การค้นคว้าวิจัย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมและประเพณีในด้านต่างๆ ของท้องถิ่น โดยมุ่งศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญ และวิธีการสืบสาน ตั้งแต่อดีตจนถึงสภาพการณ์ในปัจจุบัน การอนุรักษ์โดยการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมสร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่น ที่ ในการร่วมอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตนเองรวมถึงการสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์

ท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นสภาพวิถีชีวิตและความเป็นมาของชุมชน รวมถึงเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นของชุมชนด้วย การฟื้นฟูโดยการคัดเลือกวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ที่มีความสำคัญหรือมีส่วนเกี่ยวข้องและเคยยึดถือปฏิบัติกันมาภายในชุมชน ที่กำลังจะสูญหายหรือสูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นอีกครั้งโดยการคำนึงที่ดีให้กับชุมชน การพัฒนาและปรับปรุงวัฒนธรรมและประเพณี ให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยและสภาพการณ์ในปัจจุบันและปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชนด้วย การถ่ายทอดโดยการนำวัฒนธรรมและประเพณีไปถ่ายทอดให้แก่คนในสังคมได้รับรู้มีจิตสำนึก เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของวัฒนธรรมและประเพณีนั้นๆ รวมทั้งสามารถปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีนั้นได้อย่างเหมาะสมโดยผ่านช่องทางและกิจกรรมต่างๆ การส่งเสริมกิจกรรมโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ของชุมชนโดยควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิธีการสืบสานประเพณีผูกเสี่ยวของชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการสืบสานของประเพณีผูกเสี่ยวของชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. ชุมชนบ้านหัวขัวต้องการให้มีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์และมีเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลพร้อมทั้งให้ข้อมูลต่างๆ แก่ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมพิพิธภัณฑ์ เพื่อจะได้ใช้เป็นสถานที่เก็บรวบรวมของเก่า ของพื้นบ้านต่างๆ และมีประวัติความเป็นมาของปราสาทเปือยน้อยไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาหาข้อมูล นอกจากนั้นยังสามารถที่จะจัดแสดงธรรมเนียมคู่เสี่ยว ที่ได้ผูกเสี่ยวกันไป แสดงภาพถ่ายการจัดกิจกรรมงานบุญหรืองานศิระราตรีฯ ไว้สำหรับผู้สนใจและนักท่องเที่ยวที่จะได้มาศึกษา
2. ชุมชนบ้านหัวขัวต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ งานประเพณีผูกเสี่ยวออกไปให้กว้างขวางขึ้น ให้ผู้ที่ไม่รู้จักประเพณีผูกเสี่ยวได้มาเรียนรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับประเพณีผูกเสี่ยว เนื่องจากในขณะนี้งานประเพณีผูกเสี่ยวยังไม่เป็นที่รู้จักของผู้คนในวงกว้าง ยิ่งถ้าเป็นการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์จะเข้าถึงคนในวงกว้างได้มากกว่าและเป็นที่น่าสนใจมากกว่า
3. ชุมชนบ้านหัวขัวต้องการให้มีการสนับสนุนการจัดประเพณีผูกเสี่ยวในด้านงบประมาณมากยิ่งขึ้น เพราะในขณะนี้งบประมาณที่มีในการจัดงานประเพณีผูกเสี่ยว เริ่มลดลงไปทุกปี ทำให้ไม่ค่อยมีการจัดกิจกรรมอื่นในงานประเพณี ผูกเสี่ยว
4. ชุมชนบ้านหัวขัวต้องการให้มีหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบประเพณีผูกเสี่ยวโดยตรง เนื่องจากตอนนี้ไม่มีหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบงานประเพณีผูกเสี่ยวโดยตรง ทางอำเภอเปือยน้อยได้ให้คณะครูโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัวเป็นผู้จัดงานและดำเนินการในทุกๆ อย่าง
5. ชุมชนบ้านหัวขัวต้องการให้มีการจัดงานผูกเสี่ยวแบบนี้ต่อเนื่องกันไปทุกๆ ปี เนื่องจากว่าที่ชุมชนบ้านหัวขัว อำเภอเปือยน้อยนี้ยังคงมีการจัดงานประเพณีผูกเสี่ยวจนเป็นเอกลักษณ์ และไม่ได้มีชุมชนใดที่จัดเป็นงานพิธีผูกเสี่ยว ที่ยิ่งใหญ่และรักษารูปแบบปฏิบัติมาแต่ครั้งโบราณ หากที่เปือยน้อยไม่ได้มีการจัดงานผูกเสี่ยว งานประเพณีผูกเสี่ยวก็คงจะหายไปจากคนอีสานบ้านเรา

เอกสารอ้างอิง

เกตุรี โสดาศรี. 2536. ประเพณีผูกเสี่ยวจังหวัดขอนแก่น. ปรินิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

จารุบุตร เรืองสุวรรณ. 2523. เสี้ยว. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

จารุบุตร เรืองสุวรรณ. 2527. "เสี้ยว." วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ 1 (3): 46-54.

ณัฐวัตร ตีรตันพร. 2557. วิธีการสืบสานประเพณีผีตาโขนของชุมชนบ้านเดิ่น ต.ด่านซ้าย อ.ด่านซ้าย จ.เลย.

ปริญญาณิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปีพ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

วิจิตรา ขอนยาง. 2531. การศึกษาประเพณีจากวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านอีสาน. ปริญญาณิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

วิไลวัจน์ กฤษณะภูติ. 2523. "ประเพณีผูกเสี้ยว." จุลสารสังคมศาสตร์ 2 (3): 49-55.

ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม. 2554. "ประเพณีผูกเสี้ยวอำเภอเปือยน้อย." วารสารทางวัฒนธรรม 2 (3).

สุรพล โต๊ะสีดา. 2555. กระบวนการสืบสานประเพณีแห่ธงตะขาบของเทศบาลตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา: ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

อุดม บัวศรี. 2553. ประเพณีผูกเสี้ยวจังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.